

TIDEVARVET

TIDEVARVET

den 13 September 1930 innehåller:

Landstingsvälet 1930
Ledande artikel

Till Montessorijubileet
av doktor Alfhild Tamm.

Studiedagar i Elsass
Internationella Kvinnoförbundets för
fred och frihet sommarkola
av doktor Nalma Sahibom.

Markurells
av J. F.

Rasera språkgränserna
av Red. Knut Jenise.

Vad har hänt?

I England tycks under den sista veckan ha uppträtt annu ett tecken på den gamla frihandelspolitikens upplösning och Englands övergång — tillsammans med sina dominions — till ett avstängt och tullskyddat område. Jag syftar på den engelska fackföreningskongressens uttalande.

Nu är detta uttalande visserligen ganska dunkelt. Man har sagt ifrån att det inte är meningen att stöja Lord Beaverbrooks program, upprättandet av ett tullskyddat britiskt valde, en motsvarighet till den inom sig slutna ekonomiska värld, som Forenta Staterna numera utgör. Inom sina höga tullmurar.

Lord Beaverbrook hör ju för närvarande till Englands mest i ögonfallande och omstridda figurer. Tillsammans med en annan tidningskung, Lord Rothermere, bröt han sig på nyåret ut ur det konservativa partiet, som var bundet av för mycket frihandelslöften, och bildade eget parti på Joseph Chamberlains gamla program om ett inom sig tuffträtt, utåt tullskyddat Brittiskt imperium. Det nya partiet blev utsatt för hän och skrikt, men Lord Beaverbrook och hans idé leva och tränga sig fram överallt. Vid ett fullnads i förra veckan samlade Beaverbrookpartiet nära 9,483 röster mot de konservativa 12,782 och arbetarpartiets 5,942.

Nu ha de spökat i fackföreningskongressen. Just alla försäkringar att man inte ämnar följa dem visar hur starkt spökeriet varit. Fackföreningskongressens uttalande — enligt de tillförlitliga sista tidningarna — går ut på önskvärdenheten av ekonomiska överläggningar mellan Brittiska imperiets olika länder för att den ekonomiska politiken skall bestämmas i samförstånd. Man pekar på Ekonomiska världskonferensen av 1927 som en förebild. Hur stor skillnaden är mellan detta och Lord Beaverbrooks program veta tydligen knappast förslagsställarna själva.

Systemen bli till sist för krångliga. Varför kräver inte kongressen i stället att fackföreningsinternationalerna höjer sin världiga stämna till ett förlösande ord: Bort med världens alla tullar!

Lord Beaverbrook

Veckovisningen

VÅR VANSKLIGA VÄRLD

Nationernas Förbunds elfte församling öppnades den tionde september. Ingen kan i år klaga på en tunn föredragningslista. Briands förslag till Europeiskt statsförbund står på dagordningen och därmed följande viktiga överläggningar om tullgränser och ekonomisk avrustning, för närvarande tycks det, det viktigaste botemedel för det ekonomiska elände, som pressar Europas stater. Det allmänna läget i Europa erbjuder f. ö. åtskilliga förvirrade bilder.

Det är t. ex. inte lätt att ur tumultet omkring de tyska valen, som gå av stapeln om söndag, finna ut några entydiga linjer. De svåra tiderna med arbetslöshet — omkring 2.000.000 arbetslösa — och tunga skatter ha satt sin prägel på det politiska livet och lockat fram allehanda uppslag till våldsamma förbättringsmetoder, som i nödfall gå ut på förstörda möbler i någon partilokal. Så väntas också valens resultat bli betydliga framgångar för ytterlighetspartier, nationalsocialisterna, f. v. s. yttersta högern, och kommunisterna, på bekostnad av de moderata partierna av olika skiftningar.

De båda ytterlighetspartierna ha i själva verket mycket gemensamt — och erkänna det också — trots de olikheter, som betingas av de skilda samhällslager från vilka de utgått, arbetarklass och medelklass. Huvudpunkten på deras program är Versaillesfredens ytterligare omstötning och Tysklands befriande från de uppoftningar i form av skadeståndsbetalning och förlorade områden, som Versaillesfördraget påtvungit det.

Rättvisan i detta krav erkännes visserligen av alla opartiska röster, både i England och Amerika. Frågan är bara med vilka medel lättnaderna skola åstadkommas, om genom våld eller med fortsatt arbete inom Nationernas förbund och internationella domstolen. Föruftigt sett kan det bara bli ett svar på den frågan: Tyskland får ge sig till tals med de ömsesidiga överenskommelsernas visserligen långsamma men inte

alldeles hopplösa väg. Frankrikes spänning inför utgången av Tysklands val visar att man befinner sig på brännande mark.

Likadå det preussiska statsministeriets förbud för Preussens ämbetsmän att ansluta sig till vare sig nationalsocialisterna eller kommunisterna.

Man fortsätter att begära av Tyskland att det med förnuft skall möta alla påfrestningar och sålunda på sin kant bidra till den slutliga avvecklingens lyckliga genomförande. I vilken grad Tyskland är berett att uppfylla denna fordran kommer att visa sig bl. a. genom utgången av söndagens val.

I Gandhis och de båda Nehrus fängelsestraff har det stora drama mellan England och Indien under de sista veckorna utspelats. Underhandlare ha rest mellan Vicekonungens residens i Simla, Gandhis fängelse i Poona (nära Bombay) och Nehrus fängelse i Allahabad. Mellan vicekonungen och engelska regeringen

ha t. elegrammen växlats flitigt, och fången Nehru d. ä. har fått besöka fången Ghandhi för att rådgöra om situationen. Ibland har genom världspressen gått meddelandet att den varit hopplös — någon uppgörelse har inte kunnat komma till stånd. I England har man dä

verkligen känt hur dessa icke officiella, långdragna förhandlingar varit ens sista hopp i den allt mera ödesdigra indiska frågan. Dock — efter några mycket mörka dagar har hoppet åter flammat upp att om en vecka, eller ett par, kunna komma till en uppgörelse.

Det gäller ju inget mindre än nedläggande av den indiska obörsamsbetskampanjen (då skulle dock icke innebära avstämning från den hemmagjord salttullverkligen eller vakten vid sprit- och manufakturaffärerna) och därmed följande villighet från de indiska ledarna sida att deltaga i konferensen kring det runda bordets i oktober för gemensamt engelsk-indiskt dryftande av situationen. Från indisk sida begäres först frivillig av alla politiska fångar utom dem som gjort sig skyldiga till våldshandlingar. (De politiska fångarna i Indien beräknas t. n. uppgå till ungefär 20.000 En ytterst obetydlig del därav har häktats på grund av våldshandlingar. — Den stora massan på grund av olaglig salttullverkligen, bojkott av sprit- och manufakturaffärer, deltagande i förbudna processer och demonstrationer, bärande av Gandhimonstern o. s. v. På alla sista tiden har det skett en grupp-häktning av all-indiska kongressens arbetsutskott — liksom fört av flera provinnsrepresentationers arbetsutskott.)

Det avgörande i de indiska kraven är ju emellertid ett principiellt erkännande från Englands sida av Indiens rätt att organisera sig som självständig stat med egen regering, ansvarig inför folkets valda ombud och med kontroll över eget försvarsväsen och egna finanser.

Medan häktningar och underhandlingar försiggått i Indien har Independent Labour Party, den vänstra flygeln av det stora arbetarpartiet, gått in för några dagars kampanj — med hundratals möten över hela England — för att väcka den engelska opinionen för det rättvisa i Indiens krav. Man kritiserar den engelska arbetarregeringen från följande utgångspunkt: Om Mac Donald i december förra året moraliskt hade bundit arbetarregeringen att stå eller falla med Indiens rättmätiga krav — så hade den fallit! Men med all sannolikhet hade då ingen obörsamsbetskampanj brutit ut i Indien. Man hade då i stället väntat på arbetarregeringen återkomst till makten för att återigen vid dess sista kämpa mot gamla fördomar. Nu däremot för Indiens sin kamp mot hela England som fiende.

Independent Labour Party har velat ge uttryck för att Indien dock i England har att räkna med bundsförvanter. Kanske bereder det sig småningom att på sina principer taga regeringsansvaret?

Montessorijubileet

Av Doktor Alfhild Tamm.

I år fyller doktor Maria Montessori 60 år och firas med anledning härav överallt, där hennes bannbrytande arbete inom pedagogiken är känt och uppskattat. Hon har framför allt gjort sig bekant som reformator på småbarnsupfostrans område, även om de ledande principerna för hennes arbete funnit tillämpning också på barn ur högre åldrar.

Den viktigaste av hennes grundsatser är den, att upfostraren så mycket som möjligt skall befördra barnens självverksamhet. Hon förser dem därför med ett rikligt och omväxlande material, så att alla möjliga smaktillämpningar och anlag tillgodoses. Barnen

få själva välja, eventuellt prova allt, till dess de finna det rätta. Ledningen ingriper ej annat än i nödfall. Barnen få reda sig själva i största möjliga utsträckning, något som även gäller dukning, diskning o. s. v. vid påklädning m. m. Från ledningens sida utövas intet tryck. Den nödvändiga disciplinen upprätthålls barnen själva, omärkligt stödda av upfostraren som mera råder och förklarar än ingriper.

Den som äger kännedom om den psykoanalytiska pedagogikens grundsatser, märker genast att Maria Montessori fattat och tillämpat en hel del av det som Freud och hans lärjungar

anse vara av vikt att iakttaga vid upfostran av barnen. Att de små födas till världen som "vildar" med en massa otämida instinkter, är något som varje fördomsfri iakttagare kan bekräfta. Den vanliga upfostran undertrycker dessa instinkter på ett mer eller mindre våldsamt sätt med hjälp av aga och stränga eller skrämmande ord. På detta sätt kan man nog få de störande impulserna att hålla sig tysta, ett verkligt upfostringsarbete har man emellertid icke utövat. De undertryckta drifterna verka ständigt irriterande och kunna sedan i oönskade ögonblick bryta fram, och då ofta med

Forts. å sid. 2

S L O T T S T H É

(det finbladiga théet)

ÄR PRODUCERAT I DE TROPISKA HOGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPÄDASTE SKOTTEN A THEBUSKEN.

konsum

gröna bilar med goda bullar

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTE:
Elin Wägner.
Elisabeth Tamm.
Ada Nilsson.
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Stussplan 1-3, 2tr. Stockholm.

Den 13 sept. 1930.

Landstingsvalet 1930

Valår! Landstingsval! — Vad tro svenska väljare och medborgare, att landsting gör? Pålägg skatter. — Men vartill? Landstinget är en institution, som bygger på självstyrelse. Den är avsedd att vara demokratisk, men den har delvis utvecklat sig till ett byråkratiskt ämbetsverk och för övrigt blivit föremål för det partipolitiska spelet. Inför allt talande omkring landstingsvalet är det verkligen fara för, att svenska folket glömler landstinget, dess uppgift och ändamål. Andä är det landstingen, som ha hand om sjukvården, och dess betydelsefulla sociala verksamheter omfattar både folkopfostran och folkupplysning, lantushållning och lantmannabildning m. m.

Landstinget är faktiskt den stora husmodern i länet. Man kunde därför ha skäl att antaga, att kvinnorna alldeles särskilt skulle intressera sig för landstinget. — (Det vore, allvarsamt sagt, en skyldighet för Husmodersföreningarna att väcka husmodrarnas intresse för landstingsvalet) — Men hur är det med den saken. Under den fyraårsperiod, som utgår med inrevarande år ha 8 st. av landets samtliga 1128 mahdat innehafva för kvinnor, och några suppleantplatser. Därtill förekomma givetvis kvinnonamn på ovalbara platser. Hur ställningen blir efter höstens val är ovisst, kanske ett par platser mer eller mindre, men givetvis icke en förändring i den utsträckning, som vore naturlig. Säger naturligt. Ty det vore lyckligt, om landstingets ledamöter bestod av kvinnor minst till halva antalet.

Det är rent förvånande, hur män besluta med den allra största säkerhet om frågor, som de inte ha en handling om — hur skolkök och anandaslöd m. m. skall ordnas och bedrivas. Detta förutom alla de frågor, där män och kvinnor äga lika sakkunskap. Och invänder man kanske, att landstingens vittomfattande byggnadsverksamhet är något, som kvinnor inte förstå, så är detta nog ett stort misstag. Snarare kunde man säga, att stora kapital och om myckenhet av praktiska inredningar kunnat besparas, om det kvinnliga inslaget fått göra sig gällande. Det är uttråkande att upprepa en sanning gång efter annan. Andä måste den upprepas till ändring sker. Vår ligger felet här. Hos kvinnorna. Det är knappast att begära, att männen frivilligt skola lämna makten ifrån sig, ej heller att de ska förstå, att de inte förstå allting. Det är så hävdvunnet. Och kvinnornas medborgarskap är så nytt. — Vi ska inte klandra vare sig män eller kvinnor, det är improkutivt. Men vi ska handla. Vi ha nu fyra år på oss till nästa landstingsval. Då måste vi göra böt och bättring genombot det allmänna. Antingen ska vi göra oss gällande inom partierna. Eller, om intet av deras program samlar oss,

Redogörelse

för F. K. R.s ställning

till Landstingsvalet

Vid F. K. R.s centralstyrelsemöte i januari detta år, då en kommitté tillsattes för utarbetande av förslag till stadgar till ett Svenska Kvinnors Vansterförbund, beslöts centralstyrelsen i förväntan på nästa mötes beslut, att länförbunden vid inrevarande års kommunala val skulle gå till frihet att öberoende af d. s. k. Göteborgsbeslutet vara för sig taga ställning, dock med uttalande av att F. K. R. även vid landstings- och elektorsvalet vidhöll sitt beslut mot borgerlig samling.

Vid årets val kommer F. K. R. icke att gå fram med egen lista inom något län. Av F. K. R.s medlemmar har hittills ett mandat innehafva af fr. Elisabeth Tamm, som tillhör Södermanlands läns landsting sedan 1919 och 1926 valdes i Villånge av liberalerna i samarbete med F. K. R. och gemensam överbartibetäckning med de frismänne. I år gå de frismänne i Södermanland i borgerlig samling och liberalerna ha visserligen även denna gång inlett underhandlingar med F. K. R. dock utan att översenskommelse kunde trafas angående villkoren. Södermanlands länförbund har beslutat icke företa någon valrörelse och fröken Tamm hann komma ej att uppsättas till landstingsvalet.

Även om partricheerna landet runt tala för och emot inmalnings tvång och tullar, så avse de kommunala valen den inre hushållningen. Låt vara att landstingen också ha att utse ledamöter till första kamraren och att allting skall gå efter partilinjär — vilket bådadera är ganska olyckligt för samhället — så är det ej här som vid riksdagsvalet, att man på samma sätt kan gå fram för ett politiskt program, en samhällsskådning, en idé. För den skull kan man ej vid de kommunala valen gå fram med egen valrörelse endast för sakens skull, och i avsikt att hävda en uppfattning.

Människorna och systemen

Även rektor Honorine Hermelin andra artikelet i övande fråga ger anledning till åtskilliga reflektioner. Man måste instämma i hennes tillkända ord om farar av att systematisera i oändlighet.

Man visar t. ex. öfver omsorg om systematisering för dess egen skull än om elevernas bästa, när man i matematiken propager dem fulla med förtal former och regler i stället för att väija dem vid att anlita den egna eftertanke, och när man i logiken systematiskt går igenom olika tankeformer, tankeformer, slutledningsstador och allt vad det heter, precis som om man inte livet skulle säga sig: "Det här är barbar, det här är coherent, o. s. v., alltid vet jag att jag tänker logiskt." Vi kunna rent av påstå, att det blir svårt att hinna lära sig verklig matematik på grund av det tidsödande formelstudiet, liksom det blir svårt att få tid över till att läsa kläna det människliga tänkandet, när tiden i stället upptages av logikstudiet. Motvarande gäller f. ö. så åtskilliga områden. Så ha Lindbergs och blivning utdrag i härnad mot psykiskernas mani att på sin studie-kamrars fundera ut mer eller mindre verklighetsfrämmande system för att undersöka en människas tillräcklighet.

Men hur kommer det sig att detta begär att systematisera är så utbrett bland dem, som vilja gälla för lärdomslust och pedagoger?

gå fram — endera självständigt eller i ett nytt parti. Därför att det är nödvändigt.

Montessorijubileet

Forts. fr. sid. 1

oroväckande kraft, just därför att de ståt under så starkt tryck. I många fall försvinna de helt och hållet för iakttagelsen men taga sig istället uttryck i nervötsiska symptom. Man har därför sett sig om efter andra uppfostringsmedel än dem jag nysst talat om, och erfarenheten har också visat, att dylika finnas. Ett viktigt sådant är befördrandet av drittdensernas föräldring eller som man på psykoanalytiskt språk brukar uttrycka sig, *sublimeringen*. Denna kan icke framtvunga med våld, men istället kan man understöja den genom att man söker skaffa individ i fråga ett arbete eller en lek som så säga syftar på samma håll som den dritimpuls det gäller. Ett par exempel torde kunna klargöra saken. Ett barn som finner ett överdrixt stort nöje i att rota i smuts, förser man med sand, modellertjer, plastin e. d. eller låter det rota in lära sig baka och hjälpa till vid städning och rengöring. Det beror naturligtvis på barnets anlag och omständigheterna i övrigt vilken av dessa metoder som passar det bäst. Har man förfarit på rätt sätt, så finner man snart, att barnet finner nöje i den nya sysselsättningen och har glömt bort behovet att smutsa ner sig. Barn med sadistiska tendenser d. v. s. benägenhet att finna njutning i grymhet kunna ladda ur sig på döda ting t. ex. med hjälp av en sax klippa ut pappfigurer o. s. v. Man skall — i förbigående sagt — icke ondgrösa sig, om dylika barn sprätta upp magen och så huvudet av dockorna — det låter sedan nog lekhamrarna och de yngre sysslonen vara i fred. De sadistiska barnen lämna sig ofta till att hålla ordning på de andra; även om man nog får vaika över att de ej förlära för hårdhänt. Vanligen styr dock kamratarnden om detta.

Av det ovanstående är klart, att uppfostran i skolor inriktade efter montessorisystemet måste verka befördrande just på sublimeringen. En viktig sak är att barnen mottagas redan i tre-fyra årsåldern, ty det är av stor betydelse, att de redan vid denna tid erhålla rikligt med sublimeringsmöjligheter. Jag har i det föregående talat om kamratarnden. Även denna är av största vikt för barnens utveckling då den lägger grund till en god samhällsanda. Samma fördel vinnes emellertid — kunde man invända — genom undervisning i barnträdgårdar, ledda efter andra grundsatser än Maria Montessoris, något som naturligtvis är riktigt. Jag tror dock, att en riktigt ledd montessoriskola genom sin frånvaro av dressyr verkar särskilt fördelaktigt i detta hänseende.

Många klandra montessoriskolan därför att den lockar barnen från hemmen i en mycket tidig ålder. Naturligtvis är det också onödigt att sända dem dit, om hemmen besitta tillräckliga möjligheter i de riktningar jag angivit. Men ofta äro föräldrarna för mycket sysselsatta, så att de icke kunna sörja för barnens uppfostran — eller också, något som sannolikt är ännu mera skadligt lägga de sig för mycket i densamma. Detta gäller ofta familjer med ett enda eller få barn. Blandningen vid föräldrarna blir i dylika fall ej sällan så stark, att barnen endast med svårighet lära sig stå på egna fötter, om de icke i tid komma i en annan omgivning.

Doktor Montessoris arbete är kanske icke så bekant i Sverige som i hennes fosterland Italien, i vissa av kontinentens länder samt i England. Dock ha bl. a. sinnesskolorna tagit fasta på flera av hennes idéer och sökt sammanfatta med dem från Fröbels lämnade impulser. I huvudsaken återstär f. n. tre montessoriskolor, nämligen Olovskolans lägsta klass (Storg. 44), Södra montessoriskolan S:t Paulsgatan 33 B, som ledes av fröken Vera von Hofsten och slutligen fröken Karin Wawrinskys "Barnkamrarskola", Birgerjarlgatan 53. Barn mellan tre och sju år mottagas. Skolviden är längre än i andra barnträdgårdar, men den extra timmen används för promenad eller lekar i det fria, något som jag anser synnerligen fördelaktigt, då ja många mödrar sakna möjlighet att bereda barnen nödig motion i friska luften.

Av de nämnda skolorna har jag blott haft tillfälle att se den sistnämnda vilken föreföll mig ha en mycket god ledning. De övriga två skolorna arbeta emellertid efter alldeles samma plan. Barn som jag skickat till skolorna ha visat sig ha stor fördel av vistelsen där.

Då skolorna tillkommit på helt och hållet privat initiativ, måste helt naturligt en avgift erläggas. Även om denna är mycket måttlig, hindrar den en hel del föräldrar att skicka sina barn dit. I England finnas i anslutning till många offentliga skolor både i London och på andra ställen montessorisavdelningar, i vilka småbarn gratis mottagas. Detta är en idé som även i vårt land borde vinna ankläng.

Alfhild Tamm.

Trygghet

när Ni genom

Folket

och

Samarbete

Kooperationens

försäkringsanstalter.

Gösta Setterberg.

Tandläkare

Tandläkare
Folke Jacobsson
(Medl. av Sthlms. Tandl. förening)
Sturegatan 10 (hörn. av Humlegårdsg.)
Mottagn. enl. öfvensk. pr. tel. O 593.
4 u. (hiss)

Tandläkare
ERIK LINDBLAD
Sveavägen 102, 2 tr. (Hiss)
Stockholm
Mottagn. efter överenskommelse
pr. tel. 819 80

Tandläkare
IVAR SUNE
(Medl. av Sthlms. tandl. förening)
KRONBERGGATAN 9
Mottagn. enl. öfvensk. pr. tel.
S. 435 5 tr. (hiss).

Tandläkare
HERBERT RÖNN
(Medl. av Sthlms. tandl. förening)
HORNSGATAN 90.
Mottagn. enl. öfvensk. pr. tel.
S. 435 5 tr. (hiss).

Tandläkare T. Lagerholms

Tandklinik
Drottningg. 60 (vid Klarabergsg.)
Högmetoden, utrustning, Röntgen.
Skilda behandlingsrum.
Endast legitimerade tandläkare.
BILLIG TANDVÅRD.
Öppet 9-7. Lörd. 9-4. Tel. 448

Frälsningsarméns

Kurön
(Ätnjuter statsbidrag)
Tid tillämnas angående från Sthlm. Prospekt och fröja berättelser, studier från Sociala sekretariaten, Ostermalmgatan 24 Stockholm.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
Ed. Lu. Västergatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje och arvskaper,
Boutredningar och testaments,
förvaltningsuppdrag,
Även skildriga förklaringar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund
Kungsgatan 5 - Stockholm
Tel. 147 99 - 24 24

Advokatverksamhet

SVEN MONTELIUS.
Jur. kand.
KOMMENDORGATAN 32. 1 tr.
STOCKHOLM.
Tel. N. 347 28. Specialitet: Förrvar

Olga Eim Dahl

Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

STUDIEDAGAR I ELSASS

Vad blir väl till slut dess öde, det årtiårad land mellan Vogeserna och Schwarzwald, som sedan sekler varit en krigets kast-boll.

Patriotism blir ett svävande begrepp för dem, som allt efter krigslyckans växlingar måste byta fosterland. Man förebrår Elsassens oförnöjdhet och en god position egensinne, men han har sannligen ingen orsak att älska varken det franska eller tyska hertavädet.

Vår med spänning motsedda invasion blir dock en missräkning för krigsvårdarna, som beräknat konsumtionen av det kraftiga vinet efter egen vana och förmåga. På ett ställe blev det öppen bojkott av mykteristerna. Att vinodlingen är den förhärskande näringen märks tydligt på den knappa tillgången på grönsaker och frukt, färskt smör är en raritet, importerad långvåga ifrån.

Men vid mottagningen i Rådhuset är allt idel harmoni. Visserligen har borgmästaren fått förhinder, men borgarna själva visa en tydlig glädje över det internationella besöket. Fru Frida Perle n förstår som alltid att gripa sin publik med en hyllning till Elsass som offer för två stormarkens rovlystnad och en hänvisning på dess uppgift som förenande länk mellan två folk, som lidit lika oförskyllt. De enkla arbetsmärkta männen delde ej sin rörelse. Man har fått nog av krig, bygden har ofratt många söner, som tvingades ut till fronten, där kanske bröder och vänner stodo på andra sidan skyttegravar. Också sändes elsassarna helje till östfronten, ty man litade ej på deras sanna franshet. Folket därhemma hörde dag och natt kanonendret, flyglinjen gick ovanför, men fransmännen voro goda kloka, att skona landet. Många vuxna äro ännu märkta av skräcken i barndomsåren.

ningen av Ryssland och Turkiet, de politiska synpunkterna förhärskande över de ekonomiska, det orubade suveränitetsskraven, det orubade suveränitetsskraven, det statliga avrustningsidéns totala föröscende. Att förslaget dock innebär en framtidstänke, erkänna nog alla fredsvänner. Men att döma av de tjumra officiella svaren är ännu ej Europas samvete väckt. Det finns ännu ej vilja till sammanslutning, det är ännu blott ett ekonomiskt behov, som framtingat förslaget.

Med spänning mötsjg man den anonyme mr. X, som åtagit sig presentera den nyaste federalistiska statsbildningen, Sovjetryssland. Det befanns vara en ung rysk vetenskapsman och Carnegie-stipendiat, Aeschliman. Det blev emellertid en något torr, saklig redogörelse för kommunismens doktriner och olika ledmotiv. Marx och Engels: »Kommunisterna ha intet fädernesland.»

Bucharin och Radek: »Europas förenta stater. Lenin däremot betonade nationalitetsfrågan. »En verklighet, som vi måste ta med i beräkningen.» Nationalismen utlöser konflikter mellan folken, proletariatet bör ställa sig i spetsen för denna rörelse och därigenom påskynda uppbyggnad av en allmänmänsklig kultur. Inom den nationella ramen går revolutionen vid diktatur till kommunism och skapar en in-

PRIMITIVT

Jag tyckte, ju det var förlärligt, men folk, som är mindre känsliga, sade att han kanske hade rätt. Och det gjorde mig ledsen. För man har ju svårt att erkänna sin egen underlägenhet. Vi satt och pratade några stycken, och samtalet gled in på de olika demonstrationerna på Nora Bantorget.

— Dom skulle skjutas utbrast till du ser officier. Man skulle kunna placera kulspetor i gatuhörn under stark bevakning!

Vi blev plötsligt stumma, och officeren gonade sig i sitt övertag.

— Det är orätt, att folk skall få problemera sitt människovärde på en viss dag, och ingenting görs åt det!

— Nåja, det kunde vi gå med på.

— Och så — inget förbermande för kvinnor och barn!

Brzz, vad det blev tyst.

— Man måste känna till genast, annars förtöjas respekt för stat och ordning, mistår och överhet.

Någon i beredt!

»Du gamla, du fria, du fjällhöga...»

— Här blå vi hotade till liv och lem månader i förväg, men tillslute att försvara oss? Det måste renas! Vissa element i samhället kan lika gärna stupa för en kula som att bringa det på fall

med sitt hena skrämdel!

— Ja, men lit dom skräma litet had en ung dam, som var så ytterligt timid.

— Vad skall det tjäna till? Dom böe inte känna sin makt!

— Makt? Är ni rädd för dom då? frågade damen.

— Nej, här må!

— Ja, jag menar bara rädd att si får spräckta brunnar, eftersom dom skräna så hemskt.

Officern lutade sig tillbaka. Gud, att spilla ord på höns!

— Vi ha ju ett arv att försvara, en kultur att stöjda oss på. Vi är ett land med suor.

— Det håller jag med om, sade den unga damen, men lit dom för alle i världen d'emonstrera i fred, så blir ju allt bra och ingenting händer! Det är väl i alla fall bra mycket bättre än en massa bråk!

Jag ville ju inte säga någonting, utan saitt tyske och ville fundera ut ett fint svar, men vad skall man svara kultur, amor och uppfostran? Den unga damen blev i sitt oförstånd för mig en bärare av toleransen i dess primitivaste form. Men officern blev inte ett vildfjör, Tyvärr. Han blev tragisk i sin ensliga storhet.

Jacques

Elsassiskor

Det var ett gott val av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet att till denna omgivning förlägga en sommarskola med dagens mest aktuella europeiska fråga som huvudämne: Federalismen och världsfreden, med andra ord, i vad mån kan världsfreden främjas genom stora unioner eller statsförbund.

Högt ovanför miniatyrstaden Ribeauvillé ligger ett palatslik, men övergivet hotell, som med tillhörande park och friluftsteater förhyrts av ledningen. Från den stora terrassen när blicken över den typiskt trånga dalen ut mot slätten, på de branta sönderkurva höjderna klänga borgruiner, längre ner på slutningarna breda vindgårdarna ut sig, omrämande huskängan i djupet. Över hustaken höja sig rester av gamla befästningar, ett av tornen krönes av ett jättehu, som underlag för det permanenta storkböj. Ty Elsass egen fågel har hemortsrätt här, och ett ungt storkpar avtecknar sig i en högtidligt orörlig ställning.

Bild från Ribeauvillé

I denna omgivning arbetade sommarskolan. Kända föreläsare från olika länder belyste olika utvecklingskedan och synpunkter av federalismens idé.

Bränds memorandum, utkastet till en europeisk union, blev en god utgångspunkt. Dess svaga sidor ha ju redan avslöjats i de olika strednas svar: utslut-

ternationell, ekonomisk och andlig kultur.

Öppenjärtigare kan inte gärna kommunismens mål och medel demonstreras, utan forsköning eller omskrivning. Ett andra förslag, som skildrade kommunismens genombrott och federalismens förverkligande i Ryssland, utlöst naturligtvis en livlig dis-

kussion. Kvinnoförbundet tar bestämt avstånd från våldsmetoder och några proselyter trode icke ha förvärvat? trots föreläsarens objektivitet och sympatiska personlighet. Men ungdomsgruppen från Lyon, som inbjudits, bekände sin bergfasta tro på den nya samhällsordningen. Deras idealism var obestridlig, det var fattiga studenter inför en mörk och oviss framtid. Om deras radikalism är ett utslag av desperation, förstår man dock deras bitterhet mot den generation och det samhälle, som släppt lös kriget med dess grymma konsekvenser för de uppavvande.

Kvar står intrycket att ha fått en något vidgad kunskap om det stora experimenterlandet i öster, som sällan studeras förutsättningslöst. Det är dock en verklighet, som icke kan kringgås varken genom skrämseltaktik eller ironiska nästing.

Den motsatta polen i federalismens problem, Indiens våldsösa frihetskamp, hade i Kalidas Nag en självfull företrädare. Den fint bildade indiske historikern, mångårig vän av Fredsligan, presenterade sitt folk som »Edra äldsta ariska bröder.»

I Rigveda, människlighetens äldsta urkunder, finns redan federalismens grundprinciper angivna. I de indiska filosofernas skolor kämpade tvenne principer, förstörelse och försöning.»

Kalidas Nag tror på den sistas seger. Flera århundraden före Kristus sände den store kejsaren Ashoka, Buddhas samtida, ut missionärer till Mongoliet, Syrien, Tunis, för att predika andlig federalism och är 75 före Kristus anhöll en kinesisk kejsare om indi-

ska missionärer att förkunna samma lära och den spreds över hela Asien. Västerlänningen känner till kastväsendets Indien, men den andliga federalismens Indien är ännu för de flesta okänt. Studiekursens sista föredrag, av m m e. Duchene, franska sektionens ordförande, gällde avrustningen som självklart beståndslud i federalismens idé och slutade med en intensiv uppmaning att medverka i Fredsförbundets pågående internationella avrustningskampanj.

Som avslutning av detta möte för fransk-tyskt samförstånd kom så besöket vid det närbelägna Sessenheim, Goethes och Friederikes Sessenheim, då som nu på fransk mark, en undagömd idyll.

Vi påminna oss några ord av den store internationalisten: »Jag hatar icke fransmännen, ehuru jag tackade Gud, när vi blevo av med dem. Hur skulle jag kunna hata en nation, som hör till världens mest kultiverade och som jag har att tacka för så stor del av min egen bildning.»

Och vidare: »För övrigt är det egendomligt med nationalhatet. På lägre kulturstadier skall ni finna att det är starkast. Det finns emellertid ett stadium, där hatet alldeles försvinner, där man i viss mån står över nationerna och där man känner lika djupt för grannfolkets lycka och olycka, som om det gällde ens eget folk.»

Skall väl Elsass alltjämt förbli ett tvistefrå, eller kan det i ro få småta samman två kulturer till en högre enhet.

Naïma Sahlbom.

Vi stå till tjänst

<p>BLOMMOR</p> <p>Atlas Blomsterhandl. S. Rosengran. St Erikaplan 17 (Ingång S. Eriksgatan) Tel. 307978</p> <p>Begravningskransar och övriga blomsterarbeten — Meil. av Blomsterförening.</p>	<p>HANDSKAR</p> <p>Vantar och strumpor i rik sortering. Handskar tvättas På en dag Grönvågsgatan 10</p> <p>Anna Ohlssons Handskaffär, Grönvågsg. 9 (sätt emot Tattersäll). Presentkort — TELEFON 704 02</p>	<p>JUVELERARE</p> <p>Hederspresenter Matsilver, nyssilver o. äkta silver. <i>Välutvald lager. Billiga priser</i></p> <p>Gölgatan 51 Rिंगvågen 143</p> <p>IRIS DAMM</p>	<p>MANUFAKTUR</p> <p>Väl sorterat lager av Kapp, Dräkt- o. Klädningstygger i siden, sammet, ylle och bomull. —</p> <p>MANUFABRIKSMAGASINET</p> <p>59 Sibyllégatan 59 (Hörnet av Karolvägen) Tel. Ö. 9945</p>	<p>OTTOMANER</p> <p>HarNiset två 2-mansottomaner för 60 kr. böper. Ni ingen annan, stor sortering överlätt. Nya färger, f. 290, Byffer 115, Linneskåp 95, Sängar 1250.</p> <p>Engvalds Möbelfabrik, Wallingatan 33 (1 minut från Nora Bantorget)</p>
<p>GRAVVÅRDAR</p> <p>V. A. PALMERS</p> <p>Gravvårdstutställning</p> <p>38 NORRTULLSGATAN 38 box. 31 29 46</p>	<p>HEMSLÖJD</p> <p>Beställningar mottages å alla slags handvävnader till billigaste priser. Matör i olika kvaliteter Bredd intill 4 meter</p> <p>Sjödörms Hemateljdsaffär Karlavägen 69 Tel. Ö. 9298</p>	<p>KORSETTER</p> <p>Spirella-korsetter finnes</p> <p>11 Styrmanstegen 11 2 tr. Tel. 75734</p>	<p>MUSIKAFFÄR.</p> <p>Centrala Musikaffären Drottninggatan 73 — Tel. 32 05</p> <p>GRAMMOFONER och SKIVOR Klassiska noter, Moderna schlagere Musikinstrument och strånger.</p>	<p>RAM OCH SPEGELAFFÄR</p> <p>J. L. LARSSONS EFTF. Knut Nystrand</p> <p>Bödemannag. 6. Blockholm REDUMMERAS. Låga priser Tel. S. 30914</p>

Käseri på allvar

Som bekant finns det människor som gå omkring och hoppas. De människorna bör man vara försiktig med. Jag har t. ex. i min hemöskola två eller tre personer, som nu i två år till hoppats på min kronlördag, hereditet, och på telefon. Någon lördag har jag ej förmått. Men det kan ju bli. Ännu har jag bara fått sjuktionio brevv i ämnet. Under alla förhållanden är min kronlördag värre än någon sinas luftströ är som brända med nåsolar under denna strålande löfdalmit. Med hos råst vill jag därför vicka något om "hopparna".

Uppskär man i deras hopp ett moment av skepsis, vilket ofta kan inträffa, då blir man betrakta dem som ryttarna gör — som goda tavarietter. Men ställa de sig t. ex. och hoppas på solken just vid inledningen till en tusande solstör, då kan man börja mistänka dem för att vara ved för det falaka hoppets hoppare — toleranterna, som alltid förstå dotja en bekänt egen under något de kalla hopp. En del hoppas på regn. (Bländ t. o. m. mitt under öregnet och i så fall er, v. x. — En del på st. i enahanda fall, t. ex. vid häftiga torrkoder och hoppas att jorden mötte bli som solbrukt tegel.) Men värt av alla dessa förtärligt förtärliga hoppare är de, som gå omkring och hoppas på människlighet. (Jag kan säga mitt huvud på att världens förtärliga giftgasfabrik tillhör denna kategori av hopp.)

Den store, ädle Gustav Frénssen talar på ett ställe om malariajuk, vilket som "en mistik edåskärer" efter bästa förhållande säkert omfattar alla glada människor hos barnen i en fiskeby i Dittmarsk. Det blå är argumentet mot mig själv i mitt förfat för hoppandet. Dock må jag säga att jag skiljer på åkta hopp och falskt hopp, på barnhopp och det förvuxna, lögnaktiga, passiva hoppet.

Bland dem som hoppas på människligheten möter man ofta en frak — en frak som kan göra även den magstarktaste sjuk: vi hoppas på det godas seger. Jag är övertygad om att denna frak tuggas minst tio gånger om dagen vid varenda gåta, i varenda stad, och ungefär i varaman bondgård på landet.

Kaffet var bra. Nibben var bra. Vi föll hoppas på det godas seger. Vi borde stå denna frak på varenda chokladkast och på varenda tvätt. Vi kunde t. o. m. starta en tvättfabrik med detta firmanamn för att ämnestona få se ett lyckat resultat från de myriader av dessa det godas stridsmän av vilka jorden vingar.

Och nu koppa vi in tråden på det dagaktuella.

De stora skivtävlingarna utanför Antwerpen var ett av de nu tillgångsvisa angustia internationella evenemang.

Mot själva tävlingen är inget annat att anmärka än att man sköt med musergevärv. Musergevärv är som bekant avsedda att skjuta människor med. Man skjuter inte fasaner med dem, inte harar, inte den europeiska fastlandets största vildhäls — sägen. Alltså återstår människarna. Den arma internationella människans, som är skottvärda för så mycket, utan att någon sinas känna sig träffad. Men man får väl passa på i skjutvapens och hoppas på det goda seget. Under själva skjutningen är inte värt, ty då smäller det så erbarmligt att ingen med bästa vilja i världen kan förstå människans hoppets ljud.

Internationella skivten har t. å. förklarats sig mycket missnöjda med anseridningarna vid nämnda skivtävling. Inga bildkort, inga välkomnital, inget evansivtande med värme i kring museras glifierade patent. Vadan detta? Varför har

MARKURELLS

Vi ha blivit vana att i Hjalmar Bergman se förtärligen, och om någon svensk författare eller dramatiker för närvarande förtjänar den hederstiteln, så skall det just vara han. Ingen förstår som Bergman att sätta kött och blod på sina personer, och ingen blottar dem mer hänsynslöst än på bara benen än han. Det är vidunderliga figurer han skapar, med starka lidelser och utpräglande särdrag, och ändå blir de så allmänmänniska och vardagliga, att det aldrig sätts ifråga, om man tror på dem eller inte. År 1917 gav han ut sina Marionettspel, men denna titel skulle godt kunna sättas över hela hans diktning. Personerna bli i hans hand blott marionetter, oberoende lekredor, som visserligen kunna antaga jättestorproportioner, men aldrig växa förtärligen själv över huvudet, utan han bemästrar och tyglar dem som förståndiga barn, som ibland försöker att springa ifrån hono och leka på egen hand, men alltid vänder tillbaka kuschade och slökröder för att få en ordentlig sittopp, som skapar folk av dem. Han låter dem växa, kämpa och yvas, men han har alltid kraft och mod att platta till dem och göra dem till människor igen. Det är inte många författare, som vågar göra det konststycket. Men Bergman är stor och stark och vågar tufsa till sina skapelser ordentligt.

Herskepot Markurells i Wadköping hälar tydligen på att bli lika stor nationalegendom som en gång Svedehelmis. Kanske kommer Markurells att leva kvar i vårt medvetande ännu längre tack vare att vi då och då får en vink om deras existens. Först tänkte och kände vi med dem i en stor roman, sedan hörde vi dem i radio, nu ser vi dem livselevande på scenen, och om ett tid skall deras öden återigen göra sig påmint från den vita duken. Den familjen får inte ligg på latsidan! Först och främst måste konstateras, att bearbetningen för scenen (som tydligen är en påbyggnad av radiobearbetningen) är mycket skickligt gjord, och tar fram just de händelser, som visar oss "god Mammon — Markurells i den skarpaste dager. Markurell är hälften barn, hans instinkter är primitiva men ändå knivskärpt uppräglade, han kan luras och ledas, men han är färglig. Hans dumhet är av det intelligenta slaget. Med rätta kan han svara, när han förberas på fiska i grumligt vatten: "Jag fiskar i all sorts vatten, där det finns fisk". Och Markurell är inte dummare än att han förstår sig på att fiska. Hans känslor är för honom inte medvetet utpräglat, utan som alla primitiva människor handlar han på sitt undermedvetna, på den primitiva, nästan djuriska instinkten. Intuitionen är ett för fint vapen för honom. Hans kärlek till sonen är omfattig och omfattig. Det är kanske inte så mycket kärleken till sonen som sjädan, som människa, som ett ålsökat barn, utan den rivande lyckönskan, att

han, fulingen, verkligen är far, att han, som ses över axeln i allt utan några brev, är upphöjt till ett liv, som han får kalla sitt och som inte ser på honom som alla andra gör. Med näbbar och klor kämpar han också för sonen, sin son, när den fruktansvärda händelsen studentexamen nälkas. Hans son skall inte genomgå förmedlingen att bli kuggad, för han brå också på sin far och bör ha intelligens! Hans tankar kretsar kring denna händelse med en otrolig envishet. »När prästen tar en tia för konfirmation, kan väl senorema ta en hundralapp för studentexamen!» Och Markurell tänker nån gång, inte med en hundralapp utan med ett fint sätt förstå! Det blir en ordentlig mutning med »slax, fågel, tre sorters vin och donation!» Men den måltiden i kollegierummet får Markurell betala dyrt. Sonen blir inte längre hans, utan »den där rävröda människans», som är hans hustru — hon som inte ens fått se är pojken. Markurell får en svår kamp att kämpa till slut, men det går för Markurell är stark, och så får han hjälp i nöden av »den lilla fina människans» grevinnan de Lorche, som är en liten men stark ande.

Alla ha säkert skapat sig en egen Markurell, men sedan man sett Anders de Wahls löst fullständig denna och blott denna bild för ens ögon. Det var en stor skapelse, som man tvingas att hänsynslöst tro på. Han var ful — å, så ful — men ögonen hade denna trohjärtade och betvingande blick, som väcker förtroende och medkänsla. Man lider med den store kungen, som får sken av att lida oförskyllt, fast han själv inte är Guds bästa barn. Men man tycker att straffet inte står i proportion till hans synd, och därför blir han så oändligt ömkansvärd. Han blir långtifrån en vanlig procentare, som gör affärer för sitt eget nöjes skull. Allt vad han gör är med tanke på sonen. Därför har han också rätt att säga: »Räntan varierar, men vänskapen bestårs! Han vill vara värd med alla, fast människorna i honom tycker sig se ett vildjur personifierat. När Markurell till sist ställer allt tillräta i Wadköpings affärer, har man den känslan, att det inte är de Lorches och de andra han hjälper, utan först och främst sig själv.

Det var en stor afton. Dramatiska teatern bjöd på, och regisören och skådespelare ha verkligen den allra största heder av sitt verk. Det är sällan man får vara med om en så genomarbetad och fint genomtänkt föreställning. Men det mest glädjande av allt är, att det nu synes ljusna för svensk dramatik. Och får den ett så lydnande framförande som Dramatiska teatern nu går i spetsen med, kommer säkerligen inte publiken heller att utebli.

J. F.

Till årets slut för 1,60 kronor

erhålls Tidevarvet varje vecka, vid prenumeration direkt pr telefon 18243 eller postgiro 1544.

Rasera Språkgränserna

Framför mig på skrivbordet ligger några brev, som kommit med den sista posturen. Ett par av dem äro långväga. Från andra kontinenten. Låt oss se: Det första jag öppnar och läser är från Kalkuta i Indien. Från en god vän, en framstående advokat, en indier. Det andra är från Asiens väldiga land, från en gul kamrat — en kines. Det tredje brevet är från det lilla Ungern. Det fjärde från Sydamerika. Det femte från Budapest. Och slutligen det sista från Hudsquall i Sverige.

Det egendomliga med dessa brev är, att de tala samma språk. Det är inte franska, tyska, engelska språken. Nej, alla tala samma vackra, uttalande, förståeliga språk. Förunderligt. Indiern därnere i Kalkuta, kinesen och min lilla kära väninna, i den lilla staden utanför Budapest, tala och skriva samma språk som min värd i Hudsquall i Sverige. Jag förstår dem lika lätt alla. Språkgränserna äro fullständigt borta — ja, det förefaller som om hela jorden hade blivit ett enda stort fosterland, som om människligheten hade blivit förbrödat.

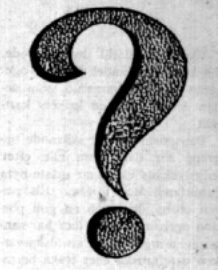
Breven äro kära vänner. Efterlängade och intressanta. Indiern berättar om sitt fysk psykologi, om Tagore och hans lärjungar. Min käre vän, kinesen, berättar om de senaste orlogheterma därnere, om landets geologi etc. Min lilla väninna från Budapest i Ungern talar om hur hon och hennes kamrater just nu håller på att förbereda ett stamdar till Esperantoföreningen, som om några dagar håller årsfest. Hon talar om, hur underbart hon känner det, då hon får mottaga brev från nästan hela världen, från kamrater därute, från »Esperantuj» — esperantisternas stora fosterland — hela jorden.

Någon sade mig för ett par år sedan: »Vad i herrans namn, har du, förnuftiga karrin, blivit så galen, att du lär dig Esperanto, har du idiot, som kan tro på detta galema surrogat? Jag svarade endast: »Ja, har du rätt, jag är så galen, jag skall lära mig Esperanto! Mannen, som hänade mig, var student, kunde naturligtvis en smula av de glosor, han med möda trimmat in under skoltiden — men i realiteten? Ja, vad kunna dessa ungdomar av sina franska, tyska, engelska? Fråga dem på något av de språk de lärt. Så skratta ut en sak, som man inte känner, lätt att fördoma en sak, man inte tagit del av. De, som i verkligheten häna Esperanto, kallar Zamenhofs vackra, förståeliga världsspråk för surrogat — äro alltid sådana, som i grund och botten inte ha den blekast aning om Esperanto.

Aldrig förr har väl världsspråkstanken varit så praktiskt aktuell som just nu. Överallt i landet, i vårt land alltså, har Esperanto vind i seglen och aldrig förr. I varje liten by studerar man Esperanto, och ej sällan ser man den gröna stjärnan på rockupplaget eller kappajupplaget hos de unga, när man är ute och reser.

Lär Eder Esperanto. Lär eder Esperanto därför, att Ni själva ha nytta och nöje av det. Skaffa undan språkgränserna Eder själva. Internationalisera Eder tillvaro, vidga Eder syn på livet och tillvaron. Skaffa Eder kunskap om vad jorden här i sin fann.

Knut Jensie.

Råd och Rön

Badinrättningen
Telefon no. 33050
" " " 4667.

Establiert 1878.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Balnagatan 4.

Tvättinrättningen
Tel. no. 236 30
" " " 15735

A/B Hem-bryggeriet

Pilsner, Vatten
o. Läskedrycker
REKOMMENDERAS

Helsingborg, 15 (Tel. S. 370 45/6)

Percy Fluck & Co.

PERCY FLUCK & CO.

Bagartugan

Grahamsskorpor
" limpor

oöverträffade.

HORNSGATAN 37
i Tel. SÅN 70 00

FOLKUNGAGAT. 65
Tel. S6. 73 37.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 43. Mottagningsuld 10—12

EXPEDITION:
Telefon 182 43
Kontorsid kl. 10—12 f. m. 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50, kvartal kr. 2.—, Lösnummer 13 öra.

ANNONSPRIS:
I text 20 öre per millimeter.

Stockholm 1930
Wahlströms Tryckeri AB
Storgatan 22